

بخش هشتم: منشورهای بین‌المللی مربوط به میراث فرهنگی و گردشگری

قانون باغ‌های تاریخی، منشور فلورانس، مصوب دسامبر ۱۹۸۲

باغ‌های تاریخی - منشور فلورانس - مصوب دسامبر ۱۹۸۲ - ایکوموس مقدمه کمیته بین‌المللی ایکوموس - ایفلا برای باغ‌های تاریخی در نشست ۲۱ مه ۱۹۸۱ در شهر فلورانس، تصمیم به تنظیم منشوری با هدف محافظت از باغ‌های تاریخی تحت عنوان منشور فلورانس گرفت. پیش‌نویس منشور حاضر توسط این کمیته تهیه شد و در ۱۵ دسامبر ۱۹۸۲ به عنوان ضمیمه منشور ونیز با موضوع مشخص مرتبط به باغ‌های تاریخی توسط ایکوموس به ثبت رسید.

تعاریف و اهداف

ماده ۱) باغ تاریخی به یک ترکیب معماری و باغداری اطلاق می‌شود که از نقطه نظر تاریخی یا هنری مورد توجه عموم است به این دلیل می‌باید آن را یک "بنای تاریخی" به حساب آورد.

ماده ۲) باغ تاریخی یک ترکیب معماری است که اجزاء متشکله آن اصولاً مرتبط با باغداری بوده و لذا زنده‌اند، این بدان معناست که این اجزاء فانی و قابل جایگزینی هستند. بدین ترتیب ظاهر باغ نمایانگر بازتاب یک توازن دائمی میان حرکت ادواری فصلها و زوال طبیعت از یک سو و اراده هنرمند و استادکار به ثابت نگهداشتن آن از سوی دیگر است.

ماده ۳) با توجه به اینکه باغ تاریخی، یک بنای تاریخی است می‌باید طبق روح منشور ونیز محافظت گردد و چون یک "بنای تاریخی زنده" نیز هست، محافظت از آن باید تحت هدایت قواعد به خصوص که موضوع منشور حاضر است، انجام شود.

ماده ۴) ترکیب معماری باغ تاریخی شامل موارد زیر است: - طرح و شکل هر یک از بخش‌های آن به شکل برجسته - طبقات گیاهان باغ شامل گونه‌ها، بخش‌ها، رنگ‌بندی، فاصله‌گذاری و ارتفاع آن‌ها - ساختار دائمی یا جلوه‌های تزئینی - آبهای جاری یا ساکن باغ که تصویر آسمان در آن منعکس می‌شود.

ماده ۵) باغ تاریخی، تجلی پیوند نزدیک میان تمدن و طبیعت و مکانی برای بهره‌گیری از اندیشه و احساس است، به همین دلیل تصویر آرمانی جهان و یک "بهشت" به معنای لغوی کلمه به حساب آمده و گواهی بر یک سبک، یک دوره زمانی و شاید نیز اصولاً یک هنرمند خلاق است.

ماده ۶) عبارت (باغ تاریخی) در مورد باغ‌های کوچک ساده و باغ‌های بزرگ تفریحی، چه از نوع ظاهری آن و چه از نوع "منظره" نیز به کار می‌رود.

ماده ۷) باغ تاریخی، خواه ناخواه یک ساختمان در خود دارد که با آن یک کل تفکیک ناپذیر را تشکیل می‌دهد. باغ تاریخی را نمی‌توان از محیط خاص آن، چه شهری یا روستایی و چه ساخته دست بشر یا طبیعی، جدا کرد.

ماده ۸) منظره تاریخی، منظره به‌خصوصی است که مثلاً با یک رویداد به‌یادماندنی، یک واقعه مهم تاریخی، یک افسانه معروف و یا یک نبرد حماسی همراه بوده و یا موضوع یک تصویر معروف است.

ماده ۹) برای محافظت از باغ‌های تاریخی، ابتدا باید آن‌ها را شناسایی و فهرست بندی نمود. باغ‌های تاریخی نیازمند همه انواع مراقبت یعنی نگهداری، حفاظت و مرمت هستند. در مواقع به‌خصوص، بازسازی جدی توصیه می‌شود. هر قدر که حفظ "اصالت" طرح و بخشهای اجزاء گوناگون باغ لازم است، به همان میزان درمورد جلوه‌های تزئینی یا انتخاب گیاه یا مواد معدنی غیر زنده مورد نظر برای هر قسمت از باغ نیز باید مراعات گردد.

نگهداری، حفاظت، مرمت، بازسازی

ماده ۱۰) در هر کار مربوط به نگهداری، حفاظت، مرمت یا بازسازی یک باغ تاریخی یا هر یک از قسمتهای آن، می‌باید با همه عناصر تشکیل دهنده آن به طور همزمان رفتار شود. جدا نمودن عملیات مختلف، به یکپارچگی کلیت باغ آسیب خواهد رساند.

نگهداری و حفاظت:

ماده ۱۱) نگهداری (باغ تاریخی) عملیاتی فوق‌العاده مهم است که لزوماً باید مستمر باشد. از آنجایی که مصالح اصلی باغ را گیاهان تشکیل می‌دهند، محافظت از باغ در شرایط ثابت، مستلزم هم جایگزینی موردی در صورت لزوم و هم یک برنامه بلندمدت نوسازی دوره‌ای است. (یعنی قطع کامل گیاهان و کاشت مجدد نمونه‌های کاملاً رشد کرده).

ماده ۱۲) انتخاب گونه‌های درختان، بوته‌ها، گیاهان و گل‌هایی که قرار است به طور دوره‌ای و در آینده کاشته شوند، می‌باید در عرصه گیاه‌شناسی و باغداری مورد تصدیق و تایید باشد. هدف از این کار، تشخیص گونه‌هایی که قبلاً روییده‌اند از گونه‌هایی که بعدها کاشته شده‌اند و محافظت از آنهاست.

ماده ۱۳) برداشتن یا جابجایی جلوه‌های منقول یا ثابت معماری، مجسمه سازی یا تزئینی که جزء تکمیلی باغ به حساب می‌آیند، می‌باید فقط در صورتی که این اقدام برای حفاظت یا مرمت آن‌ها ضروری تشخیص داده شود، صورت گیرد. جایگزینی یا مرمت این قبیل کارها می‌باید طبق اصول منشور ونیز انجام گرفته و تاریخ هر جایگزینی کامل در جایی عنوان گردد.

ماده ۱۴) باغ تاریخی باید تحت شرایط مناسب محافظت شود. از هرگونه ایجاد تغییر در محیط فیزیکی باغ که توازن اکولوژیک آن را به خطر اندازد، می‌باید پرهیز نمود. این قواعد در مورد کلیه جنبه‌های زیر سازی اعم از داخلی یا بیرونی

صدق می‌کند. (کارهایی نظیر زهکشی، سیستم‌های آبیاری، راهسازی، احداث پارکینگ، حصارکشی، ایجاد امکانات رفاهی برای بازدید کنندگان و غیره).

ماده ۱۵) هیچ کار مرمتی و بالاتر از همه، هیچ کار بازسازی در یک باغ تاریخی نباید بدون تحقیق کامل و اولیه صورت گیرد. با کمک این تحقیق می‌توان تضمین نمود که کار مرمت یا بازسازی بر اساس اصول علمی انجام می‌شود و همه چیز از حفاری گرفته تا جمع‌آوری اسناد مربوط به باغ مورد بحث و باغ‌های مشابه را دربرخواهد گرفت. قبل از آغاز هر کار عملی، باید پروژه‌ای بر اساس تحقیق مذکور تهیه و به گروهی از کارشناسان تحویل شود تا مشترکاً آن را مطالعه و بررسی و سپس تایید نمایند.

ماده ۱۶) باید در کار مرمت، توجه کافی به مراحل متوالی تکامل باغ مبذول داشت. اصولاً نباید برای هیچ دوره‌ای نسبت به سایر دوره‌ها اولویت قائل شد مگر در موارد استثنایی که درجه زوال یا تخریب قسمتهای معین یک باغ به حدی باشد که تصمیم به بازسازی آن با استفاده از نشانه‌های باقیمانده یا یک مدرک مستند و موثق گرفته‌شود. این کار بازسازی را در موارد استثنایی‌تر می‌توان در آن قسمتهایی از باغ انجام داد که کمترین فاصله را با ساختمان موجود در آن دارند. هدف از این کار نمایان ساختن اهمیتی است که این قسمتها در نقشه دارند.

ماده ۱۷) در جایی که باغ کاملاً نابود شده یا هیچ چیزی بجز مدرک مبتنی بر حدس و گمان از جنبه‌های متوالی آن وجود ندارد، جای هیچگونه تلاشی برای بازسازی هر چیزی در طبیعت یک باغ تاریخی باقی نمی‌ماند. کار ملهم از اشکال سنتی که تحت شرایط فوق در محوطه باغ سابق یا محوطه‌ای که هیچگاه وجود نداشته‌است انجام شود، مبنای حقیقی نداشته و نمی‌توان آن را در زمره باغ‌های تاریخی قلمداد کرد.

ماده ۱۸) با اینکه هر باغ برای مشاهده و گردش در آن طراحی می‌شود، اما در عین حال دسترسی به آن باید به حدی که اندازه و میزان آسیب‌پذیری آن اجازه می‌دهد محدود شود، تا بدین طریق بتوان بافت فیزیکی و پیام فرهنگی باغ را حفظ کرد.

ماده ۱۹) باغ تاریخی به دلیل ماهیت و هدفی که دارد، مکانی آرام و مساعد برای تماس انسانها، سکوت و تعمق درباره طبیعت است. این مفهوم استفاده روزانه باغ، می‌باید مغایر با نقش آن در مواقع نادر برگزاری مراسم جشن و سرور باشد. شرایط اینگونه استفاده‌های موقت از یک باغ تاریخی باید به روشنی تعیین شود تا مراسم جشن و سرور به جای تخریب یا آسیب وارد کردن به باغ، در خدمت افزایش فایده بصری باغ درآید.

ماده ۲۰) اگرچه باغ‌های تاریخی به نحوه مناسب برای انجام بازیهای آرام و روزانه مناسبند اما شایسته است مناطق جداگانه‌ای نیز در مجاورت این باغ‌ها طراحی و تعبیه شود تا بتوان بازیها و ورزش‌های پرنشاط و مفرح را نیز در آنها انجام داد. بدین ترتیب نیازهای مردم در این رابطه بدون ایراد لطمه به حفاظت باغ‌ها و مناظر تاریخی برآورده می‌شود.

ماده ۲۱) کار نگهداری و حفاظت، زمان‌بندی تنظیم شده مطابق با فصلها و عملیات مختصری که به کمک آنها اصالت باغ اعاده می‌شود، همیشه باید بر نیازهای استفاده عملی اولویت داشته‌باشد. تدارکات لازم برای بازدید از باغ تاریخی باید طی قواعدی که به کمک آن‌ها روح باغ حفظ می‌شود، معین گردد.

ماده ۲۲) در صورتی که باغ قبلاً دیوارکشی شده است، نباید اقدام به برداشتن دیوارها بدون بررسی اولیه همه عواقبی که ممکن است در اثر این کار منجر به تغییر فضا و حال و هوای باغ شده و بر محافظت آن اثر سوء گذارد نمود.

حمایت قانونی و اداری:

ماده ۲۳) مقامات مسئول موظفند، طبق نظر کارشناسان ذیربط، اقدامات حقوقی و اداری لازم برای شناسایی، فهرست برداری و حمایت از باغ‌های تاریخی به عمل آورند. محافظت از اینگونه باغ‌ها باید در چهارچوب برنامه‌های استفاده از زمین پیش‌بینی شده و این پیش‌بینی چنانکه باید و شاید در اسناد مربوط به برنامه‌ریزی منطقه‌ای و محلی ذکر گردد.

ماده ۲۴) باغ تاریخی یکی از جلوه‌های میراث است که بقای آن به دلیل ماهیتی که دارد، نیازمند توجه بسیاری از سوی افراد متخصص است. لذا شایسته است آموزش کافی این افراد اعم از تاریخدانان، معماران، معماران مناظر، باغبانان یا گیاه‌شناسان پیش‌بینی گردد

منشور حفاظت از شهرها و مناطق شهری تاریخی اکتبر ۱۹۸۷ - ایکوموس

مقدمه و تعاریف:

همه جوامع بشری، چه آنها که در طول زمان و بتدریج گسترش یافته‌اند و چه آنهایی که یکباره و در نتیجه تصمیم قبلی پدید آمده‌اند، نمودی از تنوع جوامع در سراسر تاریخ هستند. این منشور مربوط به مناطق شهری تاریخی بزرگ و کوچک شامل شهرها، شهرستانها و مراکز یا محله‌های تاریخی به اضافه محیط طبیعی و یا ساخته دست بشر آنهاست. این مناطق گذشته از نقشی که به عنوان مدارک تاریخی دارند، حاوی ارزشهای فرهنگی شهرهای سنتی نیز هستند. امروزه بسیاری از این مناطق به واسطه توسعه شهری که در نتیجه صنعتی شدن در همه جوامع صورت می‌گیرد، مورد تهدید قرار گرفته، از لحاظ فیزیکی، بی‌ارزش و مورد بی‌اعتنایی قرار گرفته، آسیب دیده یا حتی تخریب می‌شوند. شورای بین‌المللی بناها و اماکن (ایکوموس) برای مقابله با این وضعیت تاسف‌بار که غالباً ضررهای جبران‌ناپذیر فرهنگی، اجتماعی و حتی اقتصادی در پی دارد، تنظیم یک منشور بین‌المللی حفاظت و مرمت بناها و اماکن (این منشور معمولاً منشور ونیز خوانده می‌شود) خواهد بود، ضروری می‌داند. در این متن جدید اصول، اهداف و روشهای لازم برای حفاظت شهرها و مناطق شهری تاریخی، تعریف می‌شود. این منشور همچنین خواستار افزایش هماهنگی، میان زندگی خصوصی و اجتماعی در این مناطق و نیز ترغیب محافظت از آن دسته اموال فرهنگی هر چند کوچک از نظر مقیاس است که حافظه نوع بشر را می‌سازد. همانگونه که در

توصیه‌نامه حراست و نقش معاصر مناطق تاریخی (ورشو - نایروبی ۱۹۷۶) و نیز در سایر اسناد گوناگون بین‌المللی بیان شده است، درک متداول از معنای حفاظت از شهر و مناطق شهری تاریخی، عبارت است از: اتخاذ گام‌های لازم برای حمایت، حفاظت و مرمت این دسته از شهرها و مناطق و همچنین توسعه و انطباق هماهنگ آنها با زندگی معاصر.

اصول و اهداف:

۱. برای داشتن بیشترین تأثیر، حفاظت از شهرهای تاریخی و هر آبادی تاریخی دیگر و برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای در همه سطوح.

۲. خصوصیتی که باید حفظ شوند؛ ویژگی تاریخی بودن شهر یا منطقه شهری و همه عناصر مادی و معنوی که این ویژگی را متجلی می‌سازد در بر می‌گیرند، بخصوص: الف - الگوهای شهری که با معابر و خیابانها مشخص می‌شود. ب - ارتباطات بین ساختمانها و فضاهای سبز و باز. ج - شکل ظاهری - داخل و خارجی - ساختمانها که با مقیاس، اندازه، سبک، مصالح ساختمانی، رنگ و تزئینات مشخص می‌شود. د - ارتباط میان شهر یا منطقه شهری و محیط اطراف آن، هم محیط طبیعی و هم محیط ساخته دست بشر. ه - کار ویژه‌های گوناگونی که شهر یا منطقه شهری در طول زمان به دست آوردن است. هرگونه تهددی این شرایط و خصوصیات، اصالت شهر یا منطقه شهری تاریخی را به مخاطره خواهد انداخت.

۳. مشارکت و مداخله ساکنین، برای موفقیت برنامه حفاظت ضروری بوده و باید تشویق شود. حفاظت شهرها و مناطق شهری تاریخی، بیش از هر چیز به ساکنین آنها مربوط است.

۴. حفاظت در یک شهر یا منطقه شهری تاریخی، مستلزم دوراندیشی، یک ره‌یافت سیستماتیک و انطباق عمل است. ضروری است از سخت‌گیری و عدم انعطاف، پرهیز کرد چراکه موارد فردی می‌تواند، مشکلات خاصی در پی داشته باشد.

روشها و ابزار:

۵. قبل از برنامه‌ریزی برای حفاظت، انجام یکسری مطالعات با استفاده از علوم متفوت ضروری است. در تدوین برنامه‌های حفاظت، همه عوامل مرتبط شامل باستان‌شناسی، تاریخ، معماری، قواعد فنی، جامعه‌شناسی و اقتصاد را باید مد نظر قرار داد. لازم است اهداف اصولی برنامه حفاظت، همچنین اقدامات حقوقی، اداری و مالی لازم برای دستیابی به این اهداف، به روشنی مشخص شود. هدف از برنامه حفاظت باید تضمین یک رابطه هماهنگ میان مناطق شهری تاریخی و شهری به عنوان یک کلیت باشد. می‌باید در برنامه حفاظت، مشخص کرد که کدامیک از ساختمانها باید محافظت شوند و کدام تحت شرایط معین و کدام تحت شرایط کاملاً استثنایی، قابل محافظت هستند. قبل از هرگونه مداخله و شروع به کار باید همه شرایط موجود را مستند کرد. برنامه حفاظت باید از سوی ساکنین منطقه تاریخی مورد حمایت قرار گیرد.

۶. تا تصویب برنامه حفاظت، هرگونه اقدام حفاظتی اضطراری باید مطابق با اصول و اهداف این منشور و منشور ونیز انجام شود.

۷. نگهداری مستمر برای حفاظت مؤثر شهر یا منطقه شهری تاریخی، اهمیت به‌سزایی دارد.

۸. کار ویژه‌ها و فعالیت‌های جدید با ویژگی شهر یا منطقه شهری تاریخی باشد. جرح و تعدیل این مناطق با زندگی معاصر، مستلزم انجام دقیق اصلاحات در تسهیلات خدمات عمومی است.

۹. اصلاح خانه‌سازی باید یکی از اهداف اساسی حفاظت باشد. ۱۰. هنگامی که لزوم احداث ساختمان‌های جدید یا جرح و تعدیل ساختمان‌های موجود احساس شد، رعایت شبکه معابر موجود به خصوص با توجه به مقیاس و اندازه ضروری است. نباید از خلق عناصر جدید هماهنگ با محیط بازماند چراکه این قسمت‌ها می‌توانند به غنای منطقه کمک نمایند. ۱۱. اطلاع از گذشته یک شهر تاریخی، یا هنگامی که منطقه در طی تحقیقات باستان‌شناسی باید بسط داده شود و معرفی شایسته یافته‌های باستان‌شناسی.

۱۲. عبور و مرور وسایط نقلیه داخل یک شهر یا منطقه شهری تاریخی می‌باید کنترل شود و برای احداث پارکینگ‌ها به نحوی که به بافت تاریخی یا محیط آن آسیب نرسانند، برنامه‌ریزی شود.

۱۳. در صورت لزوم پیش‌بینی احداث بزرگراه‌های عمده در برنامه‌ریزی شهری یا منطقه‌ای، طراحی این بزرگراه‌ها به گونه‌ای باشد که با عبور از میان شهر یا منطقه شهری تاریخی در آنها شکاف ایجاد نکنند، بلکه دسترسی به آنها را آسان سازند.

۱۴. شهرهای تاریخی باید در برابر سوانح طبیعی و بلایایی چون آلودگی هوا و زلزله حمایت شوند تا بدین ترتیب حراست از میراث و تأمین جانی و رفاه ساکنین میسر شود. سانحه طبیعی هرچه باشد، اقدامات پیشگیرانه و مرمتی پس از وقوع سانحه باید مطابق با ویژگی به خصوص اموال مربوطه باشد.

۱۵. یک برنامه اطلاع‌رسانی عمومی، به منظور جلب مشارکت و مداخله ساکنین، باید تنظیم شود و در این راه باید ابتدا از کودکان در سن مدرسه آغاز کرد. فعالیت انجمن‌های مردمی برای حمایت از میراث نیز باید ترغیب شده و اقدامات مالی در راستای حفاظت و مرمت انجام شود. ۱۶. تدارک آموزش تخصصی برای همه صاحبان مشاغل مرتبط با حفاظت، ضروری است.

کد اخلاق جهانگردی (مصوب اکتبر ۱۹۹۹)

ماده ۱: کمک جهانگردی به درک متقابل و احترام به ملت‌ها و جوامع

درک و توسعه ارزشهای اخلاقی مشترک بین انسانها، با نگرش احترام به مذاهب و عقاید اخلاقی و فلسفی مختلف از نتایج رشد جهانگردی می باشد. دست اندرکاران توسعه جهانگردی و نیز خود جهانگردان به شخصه باید نظاره گر فرهنگی و اجتماعی تمام مردم (اعم از اقلیتها) باشند و ارزش آنها را درک کنند.

فعالیت‌های جهانگردی باید مطابق با سنتها، قوانین و آداب و رسوم مناطق و کشورهای میزبان باشد. جوامع میزبان از یک طرف و جوامع پیشرفته از طرف دیگر باید با یکدیگر آشنا شوند و به جهانگردی که از کشورها بازدید می کنند، احترام گذاشته و سبک زندگی، علائق و تجربیات آنها را درک نمایند و از طریق آموزش و پرورش افراد مسؤل، زمینه های مهمانوازی را فراهم سازند.

وظیفه دولت‌های محلی این است که از جهانگردان و بازدیدکنندگان و نیز لوازم آنها محافظت کنند. آنها باید توجه خاصی به امنیت جهانگردان خارجی و آنچه به آنان تعلق دارد مبذول نمایند. مسؤلین باید امکانات خاص اطلاع‌رسانی، حفاظت، امنیت و بیمه را فراهم نموده و احتیاجات جهانگردان را رفع نمایند. هر گونه تعرض، حمله، آدم ربائی، ایجاد رعب و وحشت علیه جهانگردان یا دست اندرکاران صنعت جهانگردی و نیز از بین بردن تسهیلات جهانگردی باید شدیداً محکوم و عاملان آنها مجازات گردند.

در هنگام مسافرت، جهانگردان و بازدیدکنندگان نباید به هیچ وجه مرتکب عمل خلاف قانون کشور میزبان شوند و اسباب ناراحتی و نگرانی مردم محلی را فراهم سازند و یا محیط زیست محلی را تخریب نمایند. جهانگردان باید از تمام مواد مضرى که از سوی دولت محلی خطرناک یا ممنوع شناخته شده است در امکان باشند. مانند مواد مخدر و جهانگردان و بازدیدکنندگان باید قبل از عزیمت به مقصد مورد نظر کاملاً با خصوصیات آن کشور آشنایی داشته و از این مسئله آگاه باشند که مسافرت در یک محیط نا آشنا خطرات بالقوه زیادی دارد و سعی کنند تا آنجا که ممکن است این خطرات را به حداقل ممکن برسانند.

ماده ۲: جهانگردی بعنوان وسیله‌ای برای انجام کارهای فردی و جمعی

جهانگردی فعالیتی است که عمیقاً با استراحت و تمدد اعصاب، ورزش و امور فرهنگی و طبیعی در ارتباط می باشد. بنابراین این باید بعنوان ابزاری در جهت انجام کارهای شخصی و جمعی مورد برنامه‌ریزی قرار گیرد. زمانی که جهانگردی با روشن‌بینی برنامه‌ریزی می‌شود، عامل غیر قابل جایگزینی از خود – آموزشی، ارتباط متقابل و یادگیری در مورد اختلافات بین فرهنگها و مردم خواهد بود.

فعالیت‌های جهانگردی باید به تساوی مرد و زن احترام بگذارند و حقوق بشر را اشاعه دهند بویژه حقوق فردی آندسته از افرادی که در معرض آسیب هستند مانند کودکان، افراد معلول، افراد کهنسال، اقلیت‌های قومی و افراد بومی

بهره‌کشی و سوءاستفاده از دیگران به هر شکل ممکن، بویژه سوء استفاده جنسی (مخصوصاً کودکان) با اهداف بنیادی جهانگردی مغایرت داشته و محکوم می‌باشد. بنابراین اینگونه اعمال باید از سوی مراجع قانونی هر دو کشور مبدأ و مقصد محکوم گردد.

گردشگری به منظور تبادل فرهنگی، اجتماعی، مذهبی و زبانی از دیگر مزایای جهانگردی است که لازم به تقدیر می‌باشد. معرفی برنامه‌های آموزشی در مورد ارزش تبادل جهانگرد و سودهای اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی حاصله و نیز خطرات آن باید مورد توجه قرار گیرد.

ماده ۳: جهانگردی، عاملی برای توسعه پایدار

تمامی دست‌اندرکاران توسعه جهانگردی باید از حفظ محیط زیست و سالم نگه داشتن آن و نیز تداوم رشد پایدار اقتصادی و ایجاد تعادل بین نیازها و منابع موجود برای نسلهای فعلی و آتی اطمینان حاصل کنند.

هر گونه فعالیت جهانگردی که باعث حفظ و ذخیره‌سازی منابع با ارزش و کمیاب (بویژه آب و انرژی) می‌شود و از اتلاف انرژی جلوگیری بعمل می‌آورد باید در اولویت کار قرار گرفته و توسط دولت‌های محلی، منطقه‌ای و ملی سرمایه‌گذاری شود. باید از هرگونه اتلاف وقت جهانگردان و بازدیدکنندگان جلوگیری بعمل آید بویژه کسانی که از مرخصی و یا تعطیلات مدرسه استفاده می‌کنند. باید میزبان تعطیلات بیشتر شود تا از این طریق از میزان فشار فعالیت‌های جهانگردی بر محیط‌زیست کاسته شده و اثرات اقتصادی را برای هر دو کشور مبداء و مقصد گسترش دهد.

ساختار جهانگردی باید به نحوی طرح‌ریزی شده و فعالیت‌های آن طراحی گردد که اکوسیستم و تنوع زیستی را مورد حمایت قرار داده و از حیات وحش محافظت نماید. دست‌اندرکاران توسعه جهانگردی بویژه متخصصان امر باید با محدودیتها و تنگناهای فعالیت‌های خود هنگام کار در مناطق حساس، آشنا باشند و از طبیعت بکر این مناطق حفاظت کنند. مناطقی مانند صحراها، مناطق قطبی، مناطق کوهستانی مرتفع، جنگلها یا باتلاق‌های استوایی

جهانگردی طبیعی و اکوتوریسم به عنوان دو ابزار توسعه دهنده جهانگردی شناخته شده‌اند زیرا به محیط زیست طبیعی اهمیت می‌دهند و با مردم محلی در جهت توسعه جهانگردی در ارتباط می‌باشند و ظرفیت این مناطق را در حالت تعادل نگه می‌دارند.

ماده ۴: جهانگردی، ابزاری برای استفاده از میراث بشر و وسیله‌ای برای پیشرفت

منابع جهانگردی، متعلق به میراث مشترک انسانها است یعنی هر جامعه‌ای در سرزمین خود حقوق خاص خود و تعهدات خود را دارد.

سیاست‌ها و فعالیت‌های جهانگردی باید در راستای حفظ میراث فرهنگی، هنری و باستانی قدم بردارد و این میراث ارزشمند را برای نسلهای بعدی حفظ کرده و منتقل سازد. باید به همان میزانی که به حفظ و نگهداری آثار تاریخی، زیارتگاه‌ها و

مقبره‌ها و موزه‌ها توجه شود، به اماکن تاریخی و باستانی نیز توجه شود. همچنین باید این مراکز برای بازدید جهانگردان خارجی باز شود. باید همکاری عمومی فراخوانده شود تا خصوصیات فرهنگی و آثار باستانی حفظ گردد. (با احترام به حقوق افراد و حفظ ساختمانهای مذهبی بدون هیچ گونه تعصب در مورد نیاز طبیعی پرستش)

منابع مالی حاصله از بازدید این اماکن فرهنگی و آثار باستانی باید تا حد امکان برای حفظ و نگهداری و توسعه این میراثها صرف شود

فعالیت‌های جهانگردی باید به نحوی طرح‌ریزی گردند که تولیدات فرهنگی - سنتی، صنایع دستی و آداب و رسوم محلی حفظ شده و در عین حال شکوفا گردند نه آنکه باعث خارج شدن آنها از استاندارد و عدم شکوفایی آنها شوند.

ماده ۵: جهانگردی، یک فعالیت سودآور برای جوامع و کشورهای میزبان

- افراد محلی باید با فعالیت‌های جهانگردی آشنا باشند و در عایدات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی حاصله بویژه در ایجاد شغل‌های مستقیم و غیرمستقیم سهیم گردند.

- سیاست‌های جهانگردی باید به نحوی عمل نماید که به بالا رفتن سطح استاندارد زندگی مردم مناطق مورد بازدید کمک کرده و احتیاجات آنان را مرتفع سازد و باعث نزدیکی فرهنگی، هنری گردد. باید اقامتگاه‌ها و استراحتگاه‌های جهانگردی راه‌اندازی شده و در هنگامی که مهارتها و استعدادهای یکسانی وجود دارد می‌بایست اولویت به نیروهای محلی داده شود.

- باید توجه خاصی به مشکلات مناطق ساحلی و جزیره‌ای و نیز مناطق آسیب‌پذیر روستایی و کوهستانی مبذول گردد. چرا که جهانگردی اغلب فرصت اندکی را برای توسعه فعالیت‌های اقتصادی و سنتی این مناطق فراهم می‌سازد.

- متخصصان جهانگردی، بویژه سرمایه‌گذاران در خصوص دولت‌های ملی، منطقه‌ای و محلی باید پروژه‌های توسعه طلبانه مفیدی را در مورد محیط زیست طبیعی ارائه دهند. آنها باید اطلاعات جامع و کاملی را برای برنامه‌های آینده ارائه نموده و زمینه مذاکرات مرتبط با موضوع و افراد مربوط را فراهم سازند.

ماده ۶: تعهد مسئولین و دست‌اندرکاران برای توسعه جهانگردی

- متخصصان جهانگردی باید در خصوص شرایط مسافرت، مهمانداری و اقامتگاه‌ها به جهانگردان اطلاعات حقیقی و عینی ارائه دهند. آنها باید مطمئن باشند که شرایط قرارداد منعقد شده با مشتریان از لحاظ قیمت و کیفیت خدمات کاملاً قابل اطمینان است و در صورتی که قرارداد بصورت یکطرفه نقص شود، فرد نقص کننده باید خسارت مادی آنرا جبران نماید.

- متخصصان جهانگردی (تا آن حدی که به آنها مربوط می‌باشد) باید نسبت به همکاری با دولت‌های محلی در خصوص امنیت و سلامت، جلوگیری از حوادث، محافظت از جهانگردان و سلامت غذائی حساسیت نشان دهند. آنها باید از وجود

سیستم کمک‌رسانی و بیمه مناسب آگاه باشند. باید الزامات را که توسط دولت‌های محلی پیشنهاد می‌شود، بپذیرند و در صورت هر گونه قصور از این الزامات آنرا به نحو احسن جبران نمایند.

- متخصصان جهانگردی (تا آن حدی که به آنها مربوط می‌باشد) باید در ارضاء نیازهای روحی و فرهنگی جهانگردان بکوشند و به آنها اجازه دهند که در طول مسافرت به اعمال مذهبی خود پردازند.

- دولت‌های محلی و کشورهای میزبان با همکاری با همکاری متخصصین امر و مسئولین مربوطه باید اطمینان حاصل کنند که اگر در طول مسافرت جهانگردان بر شکستگی در کار آنها پیش آید، مکانیسم‌های ضروری برای جهانگردان بکار گرفته خواهد شد.

- دولت‌ها این حق و وظیفه را دارند که (در مواقع بحرانی) گردشگران خود را از شرایط سخت یا خطرات احتمالی که ممکن است در طول سفر به خارج از کشور برایشان پیش آید، آگاه سازند بهر حال این وظیفه آنهاست که بدون هیچ تعصبی، صنعت جهانگردی کشور میزبان و نیز سرمایه گذاران را از وضعیت بحرانی و غیر قابل پیش‌بینی آگاه سازند. توصیه‌های گردشگری باید از قبل با دولت‌های کشورهای میزبان و متخصصین امر در میان گذاشته شود. توصیه‌های فرمول‌بندی شده باید دقیقاً متناسب با جذب موقعیت‌ها و آندسته از مناطق جغرافیایی باشد که ناامنی در آن بوجود آمده است. چنین توصیه‌هایی باید تا زمانی که شرایط طبیعی به منطقه باز نگشته است، کنسل شده یا مورد تجدید نظر قرار گیرد.

- مطبوعات و بویژه نشریات گردشگری و دیگر وسایل ارتباط جمعی باید اطلاعات صحیح و مناسبی را در مورد وقایع و شرایط موثر بر روند گردشگری منتشر نمایند. آنها باید اطلاعات دقیق و حقیقی را برای استفاده‌کنندگان خدمات جهانگردی ارائه دهند.

تکنولوژی ارتباطات و الکترونیک جدید تجاری باید در این مسیر به خدمت گرفته شود. بهر حال وسایل ارتباط جمعی نباید به هیچ نحو sex tourism را گسترش دهند.

ماده ۷: حقوق جهانگردی

- کمک شخصی و مستقیم به کشف و بهره‌برداری از منابع دنیا باعث بوجود آمدن حقوق مساوی برای تمام ساکنین دنیا شده است. افزایش روزافزایش مشارکت در جهانگردی ملی و بین‌المللی بعنوان وسیله ای برای رشد پایدار اوقات فراغت تلقی می‌شود و رد این راه نباید مشکلات و نارسائیها، مانعی را برای رشد پایدار ایجاد نمایند.

- حقوق جهانگردی برای جهانگردان باید بعنوان حق استراحت و اوقات فراغت در نظر گرفته شود. این حق باید شامل کاهش ساعات کار در حد مقبول و تعطیلات دوره‌هایی (همراه با حقوق) باشد. این حقوق مطابق با ماده ۲۴ بیانیه حقوق بشر و نیز ماده d.v قرارداد بین‌المللی در مورد حقوق اجتماعی- فرهنگی و اقتصادی است.

- جهانگردی اجتماعی، بویژه جهانگردی مشارکتی که تسهیلات و کمک‌های زیادی را برای اوقات فراغت، گردشگری و تعطیلات فراهم می‌سازد باید از سوی دولت‌های محلی مورد تشویق و توسعه قرار گیرد.

- باید برای جهانگردی خانوادگی، نوجوانان، دانش‌آموزان و دانشجویان و جهانگردی افراد معلول تسهیلات قائل شد.

ماده ۸: آزادی در تحرک جهانگرد

- جهانگردان و بازدیدکنندگان باید مطابق با قوانین بین‌المللی و ملی قادر باشند که از آزادی تحرک در کشورها و گردش از یک ایالت به ایالت دیگر برخوردار کنند. بر طبق بیانیه جهانی حقوق بشر، گردشگران باید بتوانند بدون هیچ مشکلی از اماکن فرهنگی و ترازیت عبور کنند.

- باید به هر نحو ممکن در زمینه ارتباط داخلی یا خارجی به گردشگران و جهانگردان کمک شود. جهانگردان باید از کمک‌های خدمات اجرائی، قانونی و بهداشتی منطقه برخوردار باشند. آنها باید در ایجاد ارتباط با نماینده کنسولی خود در کشورهای منطقه (بر طبق قراردادهای دیپلماتیک) آزاد باشند.

- گردشگران و جهانگردان باید در زمینه اطلاعات شخصی و خصوصی خود(بویژه اگر بصورت الکترونیکی باشد) همانند شهروندان کشور مقصد از حقوق یکسانی برخوردار باشند.

- روشهای اجرائی مرتبط با قوانین مرزی (خواه این قوانین از طرف ایالتها وضع شده باشد و خواه بر اساس توافقات بین المللی باشد مانند تشریفات ویزا یا گمرک) باید با یکدیگر متناسب باشند تا بیشترین آزادی را در گردشگری و گسترش جهانگردی بین المللی بوجود آورد. تفاهمات بین کشورها که برای هماهنگی و آسان کردن این روشها صورت می‌گیرد، باید مورد تشویق قرار گیرند. (مخصوصاً در مورد مالیات و افرادی که مالیات را وصول می‌کنند). رقابت در این زمینه باید حذف شده و یا تصحیح گردد.

از آنجایی که موقعیت اقتصادی کشورها متفاوت می‌باشد باید به گردشگران کمک شود تا نقدینگی مورد نیاز برای مسافرت خود را به راحتی تبدیل نمایند.

ماده ۹: حقوق کارگران و مقاطعه‌کاران در صنعت جهانگردی

- حقوق اصلی در مورد مستخدمین و کارگران استخدام شده در صنعت جهانگردی و فعالیت‌های مرتبط با آن باید تحت نظارت و سرپرستی مدیران محلی و ملی تضمین شود. باید هم از سوی ایالت‌های منطقه و هم از سوی کشورهای میزبان

توجه خاصی به محدودیتهای موجود در زمینه فعالیت‌های منطقه‌ای مبذول گردد. ابعاد جهانی این صنعت و انعطاف‌پذیری آن اغلب بستگی به ماهیت کار کارگردان دارد.

- مستخدمین، حقوق‌بگیران، صنعت جهانگردی و فعالیت‌های مربوطه، این وظیفه و حق را دارند که آموزشهای اولیه و مستمر را بگذرانند. باید به آنها تامین اجتماعی داده شده و از ناامنی شغلی آنها کاسته گردد و تا حد امکان توجه خاصی به رفاه اجتماعی کارگران فصلی در این بخش مبذول شود.

- تمامی اشخاص حقیقی یا حقوقی که دارای تواناییها و مهارتهای مورد نیاز می‌باشند، باید در جهت توسعه فعالیت‌های حرفه‌ای در زمینه جهانگردی (تحت قوانین ملی موجود) بکار گرفته شوند. دست‌اندرکاران و سرمایه‌گذاران (بویژه در امور کوچک و متوسط) باید بتوانند با کمترین محدودیتهای اجرائی و قانونی به بخش جهانگردی کمک نمایند.

- تبادل تجربیات مدیران و کارگران کشورهای مختلف (چه حقوق بگیر و چه غیر حقوق بگیر) به توسعه صنعت جهانگردی جهانی کمک می‌کند. باید برای این تحرکات بر طبق قوانین اجرائی ملی و معاهدات بین‌المللی تسهیلاتی قائل شد.

- با توجه به عامل غیر قابل جایگزین جهانگردی در توسعه و رشد و پویایی در تبادلات بین‌المللی هرگز نباید موقعیت‌های پایدار را از بین برد. آنها نباید به عنوان ابزار مدل‌های فرهنگی و اجتماعی مصنوعی به کشورهای میزبان تحمیل گردند. موقعیت‌های پایدار باید برای آزادی در تجارت و سرمایه‌گذاریکاملاً شناخته باشند. آنها باید خود را مشغول توسعه محلی نمایند و از طریق کاهش واردات یا افزایش سود برای کشورشان از رکود اقتصادی کشور خود جلوگیری کنند.

- شرکت و پایه‌گذاری روابط مناسب در امور کشورهای در حال توسعه به توسعه پایدار جهانگردی و توزیع مساوی سودها کمک می‌کند.

ماده ۱۰: بکارگیری قوانین کد اخلاق جهانی در جهانگردی

- بخشهای خصوصی و دولتی باید قدمهایی را برای بکارگیری این قوانین و نشان دادن اثرات موثر آن در توسعه جهانگردی بردارند.

- دست‌اندرکاران توسعه جهانگردی باید نقش موسسات بین‌المللی را بخوبی بشناسند. در ابتدا می‌توان از سازمان جهانی جهانگردی و سازمانهای غیر دولتی که در جهت توسعه جهانگردی و حمایت از حقوق بشر و محیط زیست (با توجه به قوانین اصولی و بین‌المللی) کار می‌کنند نام برد.

- همین دست‌اندرکاران باید تلاش خود را برای مذاکره و تفسیر کد اخلاق جهانی برای جهانگردی با شخص ثالثی که تحت عنوان " کمیته جهانی اخلاق جهانگردی " شناخته شده است، افزایش دهند.

منشور بین‌المللی مدیریت میراث باستانی (مصوب ۱۹۹۰ ایکوموس)

مقدمه

همگان اذعان دارند که شناخت و درک علل پیدایش و تحول جوامع بشری ، انسان را در شناسائی ریشه های فرهنگی و اجتماعی او به نحو قابل توجه ای یاری خواهد کرد.

میراث باستانشناسی ؛ ثبت اساسی فعالیت های انسان در زمان های پیشین است.از این روی حمایت و مدیریت صحیح این میراث،باستان شناسان و دیگر محققان را قادر می سازد تا از طرف و به نفع نسل های حاضر و آینده به مطالعه و تفسیر آن بپردازند.

حمایت از این میراث نمی تواند تنها مبتنی بر استفاده از فنون باستان شناسی باشد،بلکه این امر مستلزم وجود یک زمینه وسیع تر از نظر اطلاعات و مهارتهای حرفه ای و علمی است.

برخی عناصر میراث باستانشناسی ،اجزای ساختارهای معماری هستند.در چنین مواردی عناصر مورد نظر می باید طبق معیار حمایت از این گونه ساختارها که منشور ((حفاظت و مرمت بناهای تاریخی و محوطه ها)) (منشور ونیز) مشخص شده است ، حمایت شوند.

سایر عناصر میراث باستان شناسی ، بخشی از سنت های زنده بومی را تشکیل می دهند و مشارکت گروه های فرهنگی محلی برای حمایت و محافظت از این گونه محوطه ها و بناهای تاریخی ضروری است.

بنابراین دلایل و عوامل دیگر ، حمایت از میراث باستانشناسی باید مبتنی بر همکاری موثر میان صاحبان حرفه های متعدد و متنوع باشد.این حمایت همچنین مستلزم همکاری میان مقامات دولتی ، محققان آکادمیک ، سرمایه گذاری بخش خصوصی و عموم مردم است.بنابراین ، منشور حاضر اصول مربوط به جنبه های مدیریت میراث باستانشناسی را تشریح می کند.اینها عبارتند از:مسئولیت های مقامات عمومی و قانون گذاری ، اصول مربوط به انجام حرفه ای روند تهیه فهرست،شناسایی،حفاری،مستندسازی، تحقیق،

نگهداری،حفاظت،مراقبت،بازسازی،آموزش،معرفی،دست یابی و استفاده عمومی از میراث و آموزش تخصصی صاحبان حرفه های مرتبط با حمایت از میراث باستان شناسی .

این منشور از موفقیت((منشور ونیز))به عنوان مجموعه ای از رهنمودها و یک منبع عقاید برای سیاست ها و عملکرد دولت ها و نیز محققان و حرفه ای ها الهام گرفته است.این منشور ناگزیر از انعکاس بسیاری از اصول و رهنمودهای اساسی و معتبر جهانی است.بدین دلیل نمی تواند مسائل و امکانات خاص مناطق یا کشور ها را مد نظر قرار دهد.لذا ضروری است برای رفع این نیازها در سطوح منطقه ای و ملی ،اصول و رهنمودهای دیگری تنظیم و بدین وسیله منشور حاضر تکمیل شود.

ماده (۱) تعریف و مقدمه:

میراث باستانشناسی، آن بخش از میراث مادی است که با استفاده از روش های باستان شناسی، اطلاعات اولیه در مورد آنها به دست می آید. این میراث همه آثار و نشانه های حیات انسان را در بر گرفته و شامل مکان های مربوط به مظاهر فعالیت بشر، ساختارهای متروکه و بقایای همه انواع (از جمله غارها و زیرزمین ها و محوطه های زیر آب) به اضافه همه ملحقات فرهنگی منقول آنهاست.

ماده ۲) سیاست های تکمیلی حمایت :

میراث باستان شناسی، آن بخش از میراث مادی است که با استفاده از روش های باستان شناسی، اطلاعات اولیه در مورد آن و نیز سیاست های فرهنگی، زیست محیطی و آموزشی باشد. ایجاد ذخایر باستان شناسی، قسمتی از این سیاست ها را تشکیل می دهد.

حمایت از میراث باستان شناسی باید با کمک سیاست های برنامه ریزی در سطوح بین المللی ملی، منطقه ای و محلی انجام شود.

مشارکت فعال عموم باید بخشی از سیاست های حمایت از میراث باستان شناسی باشد. لذا پیش بینی آموزش به عموم مردم، یک عنصر اساسی در حمایت تکمیلی است.

ماده ۳) قانون گذاری و اقتصاد:

حمایت از میراث باستان را باید به منزله یک الزام و تعهد اخلاقی برای همهء احاد بشر دانست. این حمایت یک مسئولیت مشترک همگانی نیز هست. این امر باید با وضع قوانین مناسب و تخصیص بودجه کافی به منظور حمایت از برنامه های لازم برای مدیریت موءثر میراث، تایید و مورد پذیرش قرار گیرد.

میراث باستان شناسی، متعلق به کل جامعهء بشری است و از این روی همهء کشور ها وظیفه دارند، تامین بودجه کافی برای حمایت از آن را تضمین کنند.

قانون باید حمایت از میراث باستان شناسی را متناسب با نیازها، تاریخ و سنت های هر کشور و منطقه میسر ساخته و رفع نیازهای حمایتی و تحقیقاتی در محل وقوع میراث باستان شناسی را تدارک ببیند.

قانون باید مبتنی بر این مفهوم باشد که میراث باستان شناسی، میراث متعلق به کل بشریت و گروه های مردمی است و منحصر محدود به یک فرد یا ملت نمی باشد.

با وضع قانون، می باید هر گونه تخریب، بی اعتنایی به ارزش ها یا تغییر شکل در هر محوطه باستان شناسی یا بنای تاریخی و یا در محیط اطراف آن بدون اطلاع و رضایت مقام باستان شناسی ذی ربط را ممنوع کرد.

قانون اصولاً در مواردی که تخریب میراث باستان شناسی مجاز شناخته شده است، تحقیقات کامل باستان شناسی و مستندسازی را تکلیف و تصریح کند.

می باید در صورت نقض قوانین ناظر بر میراث باستان شناسی، مجازات های قانونی کافی و لازم، مقرر شود. در صورتی که قانون تنها حمایت از آن دسته عناصر میراث باستان شناسی را که در یک فهرست منتخب قانونی ثبت شده اند پیش بینی کرده است، باید حمایت موقت از محوطه ها و بناهای تاریخی که تحت حمایت نیستند و یا به تازگی کشف شده اند تا زمانی که یک ارزیابی باستان شناسائی قابل تحقق باشد نیز پیش بینی شود. پروژه های توسعه یکی از عمده ترین تهدیدات فیزیکی برای میراث باستان شناسی به شمار می روند، لذا می باید با وضع قوانین مناسب، دست اندرکاران توسعه را مکلف کرد که قبل از اجرای طرح های توسعه، یک سری مطالعات مربوط به تاثیر منفی توسعه بر میراث باستان شناسی را ترتیب دهند و در قوانین مورد نظر باید تصریح شود که هزینه این مطالعات جزء هزینه های پروژه های توسعه محسوب شده و از دست اندرکاران توسعه دریافت می شود. در وضع قوانین مرتبط با میراث باستان شناسی این اصل باید حاکم باشد که برنامه های توسعه به گونه ای طراحی شود که کم ترین اثر منفی را بر میراث باستان شناسی بگذارد.

ماده ۴) برآورد :

برای حمایت از میراث باستان شناسی، حتی المقدور باید کامل ترین اطلاعات را از حدود و ماهیت آن داشت . بنابراین انجام شناسائی عموم از منابع باستان شناسائی به شمار می رود. در نتیجه انجام شناسائی باستان شناسائی باید یک الزام و تعهد اساسی در امر حمایت و مدیریت میراث باستان شناسی باشد. همزمان، فهرست های مربوطه، به منزله منبع اولیه ای از بایگانی های اطلاعاتی لازم برای مطالعه و تحقیق علمی هستند. لذا گردآوری این فهرست ها را باید به عنوان یک روند مستمر و پویا دانست. بدیهی است که این فهرست ها باید همه گونه اطلاعات از نظر سطوح مختلف اهمیت و اعتبار را در بر داشته باشند چرا که حتی اطلاعات سطوحی نیز می تواند نقطه آغازی برای اقدامات حمایتی باشد.

ماده ۵) تحقیقات :

اصولا باستان شناسی بر تحقیقات علمی در زمینه باستان شناسی، متکی است. در انجام این تحقیقات باید همهء روش های موجود، از فنون غیر مخرب نمونه برداری گرفته تا حفاری کامل به کار گرفته شود. این مسئله باید یک اصل فراگیر باشد که جمع آوری اطلاعات در مورد میراث باستان شناسی نباید باعث تخریب و نابودی یک مدرک باستان شناسی شود، مگر اینکه این تخریب برای تحقق اهداف حمایتی یا علمی تحقیقات لازم باشد. بنابراین استفاده از فنون غیرمخرب، شناسائی هوایی و زمینی و نمونه برداری نسبت به حفاری کامل ارجحیت داشته و باید تا حد امکان ترغیب شود.

از آنجائی که حفاری همیشه متضمن لزوم انتخاب یک مدرک و گواه برای مستند سازی و حفاظت آن به بهای از دست دادن اطلاعات است و حتی امکان تخریب کامل یک بنای تاریخی وجود دارد، لذا اتخاذ تصمیم برای انجام حفاری باید با تامل کافی صورت گیرد.

حفاری باید در محوطه ها و بناهای تاریخی که در معرض تهدید توسعه، تغییر کاربری از زمین، غارت میراث باستان شناسی یا زوال طبیعی هستند، انجام شود.

در موارد استثنائی می توان در محوطه هائی که در معرض تهدید نیستند، برای روشن کردن مسائل تحقیقاتی یا تفسیر موءثرتر آنها و معرفی به عموم، حفاری کرد. در این گونه موارد قبل از حفاری باید در مورد اهمیت محوطه یک ارزیابی و بررسی علمی صورت گیرد.

حفاری باید در مورد اهمیت محوطه یک ارزیابی و بررسی کامل صورت گیرد.

حفاری باید ناتمام بوده و قسمتی از کار برای تحقیقات آینده دست نخورده بماند.

لازم است گزارش منطبق با استاندارد قابل قبول، در دسترس جامعه علمی قرار گرفته و طی هر یک دوره معقول، پس از نتایج حفاری، در فهرست مربوطه درج شود.

حفاری ها باید طبق اصول مشخص شده در ((توصیه نامه ۱۹۵۶ یونسکو راجع به اصول بین المللی قابل اجرا برای حفاری های باستان شناسی)) و استانداردهای حرفه ای قابل قبول بین المللی و ملی انجام شود.

ماده ۶) نگهداری و حفاظت :

هدف کلی مدیریت میراث باستان شناسی، باید حفاظت از بناهای تاریخی و محوطه ها در محل وقوع آنها باشد. هرگونه انتقال عناصر میراث باستان شناسی به محل های دیگر، نشانهء نقض اصول حفاظت از میراث در بستر اصلی آن است. این اصل بر نیاز به نگهداری، حفاظت و مدیریت صحیح تاکید دارد. این امر همچنین حاکی از این اصل است که اگر امکان پیش بینی نگهداری و مدیریت صحیح میراث باستان شناسی پس از انجام حفاری وجود ندارد، نباید، آن را به انجام حفاری و یا پس از آن در معرض خطر قرار داد.

لازم است، تعهد و مشارکت محلی به عنوان وسیله ای برای ارتقای سطح بهبود و نگهداری میراث باستان شناسی ترویج و ترغیب شود. این اصل به خصوص در برخورد با میراث مردم بومی یا گروه های فرهنگی محلی، اهمیت دارد. حتی در برخی موارد شایسته است مسئولیت حمایت و مدیریت محوطه ها و بناهای تاریخی به عهده مردم بومی واگذار شود.

به دلیل وجود محدودیت های اجتناب ناپذیر منابع قابل دسترسی، نگهداری جدی ناگزیر باید در یک قالب گزینشی انجام شود. لذا باید شامل یک نمونه از تنوع محوطه ها و بناهای تاریخی با تکیه بر ارزیابی علمی اهمیت و ویژگی بارز آنها بوده و محدود به بناهای تاریخی برجسته تر و دارای جذابیت بصری نباشد.

اصول ((توصیه نامه های ۱۹۵۶ یونسکو)) می باید در مورد نگهداری و حفاظت میراث باستانشناسی به کار گرفته شود.

ماده ۷) معرفی، آموزش، بازسازی:

معرفی میراث باستان شناسی به عموم مردم یک روش اصولی برای بالا بردن سطح درک و فهم آنها از ریشه های پیدایش و تحول جوامع فعلی است. به علاوه، معرفی میراث باستان شناسی، مهمترین راه افزایش درک نیازهای موجود به حمایت از این میراث است.

معرفی و آموزش را باید به عنوان یک تفسیر عمومی از وضعیت رایج اطلاعات قلمداد کرد و به این دلیل معرفی و آموزش باید مکررا اصلاح و مورد تجدید نظر قرار گیرد.

در انجام معرفی و آموزش می باید به راه های چند بعدی دسترسی به درک گذشته، توجه کرد.

بازسازی، دو هدف و کار ویژه را محقق می سازد: تحقیق تجربی و تفسیر، در انجام این دو کار، باید نهایت احتیاط را نمود تا از به هم خوردن هر مدرکی باستان شناسی باقی مانده از گذشته جلوگیری شود و نیز باید مدرک موجود در همه منابع را به منظور دست یابی به اصالت در نظر گرفت.

هر جا که ممکن و مناسب باشد، بازسازی نباید بلافاصله بر روی بقایای باستان شناسی انجام شود و باید اصل اثر قابل تشخیص باشد.

ماده ۸) آموزش تخصصی حرفه ای :

استانداردهای بالای دانشگاهی با استفاده از بسیاری قواعد علمی مختلف، نقش اساسی در مدیریت میراث باستان شناسی دارد. بنابراین، لازم است تربیت تعداد کافی از صاحبان حرفه های متخصص در ارتباط با میراث باستان شناسی و در عرصه های مربوط به کارشناسی، یک هدف عمده در تدوین سیاست های آموزشی همه کشورها باشد. نیاز به توسعه کارشناسی در عرصه های معین بسیار تخصصی، محتاج همکاری بین المللی است .

می باید هدف از آموزش دانشگاهی باستان شناسی، ایجاد تغییر در سیاست های حفاظتی و جایگزینی محافظت از میراث در محل وقوع آن به جای حفاری باشد. همچنین این حقیقت را باید مورد توجه قرار داد که مطالعه تاریخ مردم بومی نیز به اندازه مطالعه در مورد بناهای تاریخی و محوطه ها برای حفاظت و درک میراث باستان شناسی اهمیت دارد. حمایت از میراث باستان شناسی، یک روند توسعه مستمر و پویاست. به همین دلیل است که باید به حرفه هایی که در این عرصه کار می کنند، فرصت داد تا دانش شان را در این زمینه را به روز کنند. برنامه های آموزشی پس از دوره لیسانس با تاکید ویژه بر حمایت و مدیریت میراث باستان شناسی باید گسترش یابد.

ماده ۹) همکاری بین المللی:

میراث باستان شناسی، متعلق به کل بشریت است. به این دلیل وجود همکاری بین المللی در توسعه و حفظ استانداردهای مدیریت، ضروری است.

نیاز مبرمی به ایجاد مکانیسم های بین المللی برای مبادله اطلاعات و تجربه میان صاحبان حرفه هایی که با مدیریت میراث باستان شناسی سر و کار دارند، احساس می شود. این امر مستلزم سازمان دهی کنفرانس ها، سمینارها، کارگاه ها (نیاز مبرمی به ایجاد مکانیسم های بین المللی برای مبادله اطلاعات و تجربه میان صاحبان حرفه هایی که با مدیریت میراث باستان شناسی سر و کار دارند، احساس می شود. این امر مستلزم سازمان دهی کنفرانس ها، سمینارها، کارگاه ها (**work shops**) و غیره در سطوح جهانی و منطقه ای و نیز تاسیس مراکز منطقه ای مطالعات مربوط به آموزش پس از دوره لیسانس است. ایکوموس باید این جنبه را از طریق گروه های متخصص خود در برنامه های میان مدت و بلند مدت خود ارتقاء بخشد. مبادلات بین المللی نیروهای متخصص، به عنوان وسیله ای در جهت بالا بردن سطح استانداردهای مدیریت باستان شناسی نیز باید گسترش یابد.

می باید برنامه های کمک فنی در عرصه مدیریت میراث باستان شناسی، تحت نظارت ایکوموس افزایش یابد.

منشور بین المللی توریسم فرهنگی (مصوب ۱۹۹۹)

مقدمه:

قرارداد Ethos؛ میراث فرهنگی و طبیعی در سطح وسیعی متعلق به تمامی افراد است. همگی در برابر این ارزش های جهانی برای درک، قدردانی و محافظت از آن ها حقوقی مسئولیت داریم. میراث یک مقوله ی وسیع است و همچون محیط فرهنگی شامل محیط طبیعی نیز می باشد و مناظره مکانهای تاریخی، مکان ها و عمارات، مجموعه های متفاوت زیستی، اعمال فرهنگی در گذشته و حال، تجارب زندگی و علمی را در بر می گیرد. هم چنین میراث آن ها را ضبط می کند و مراحل طولانی پیشرفت های تاریخی را بیان می کند، ماهیت متفاوت مناطق بومی را شکل می دهد و بخش مکمل زندگی مدرن است. میراث خاص و جمع آوری یادبود از هر مکان و جامعه ای منع ناپذیر است و برای توسعه حال و آینده ساختاری مهم است.

در زمان توسعه جهانی، حفظ، نگهداری، تفسیر و نشان دادن میراث متفاوتی از فرهنگ هر منطقه ی خاص برای مردم هر منطقه یک حق محسوب می شود. هر چند مدیریت این میراث ها با چهارچوب بین المللی کاربرد استاندارد مناسب در محدوده ی مسئولیت جوامع خاص و گروه های نخبه ها می باشد. هدف اولیه از مدیریت این میراث برای جوامع میزبان و ملاقات کنندگان برقرار کردن ارتباط با آن ها و نیاز برای محافظت از آن هاست. مدیریت فیزیکی خوب و قابل قبول، دسترسی هوشمند و مفید به پیشرفت های فرهنگی و میراثی هم یک حق است هم افتخار. این به همراه خود برای

ارزش های میراثی، علایق و حقوق امروزی جوامع میزبان نخبه‌بانان منطقه ای و صاحبان دین میراث و برای مناظر و فرهنگ هایی که این میراث از آن ها به دست آمده اند، مسئولیت به همراه دارد. اثرات متقابل دینامیکی بین جهانگردی و میراث فرهنگی، جهانگردان همیشگی داخلی و بین المللی مهمترین عامل برای مبادلات فرهنگی، ایجاد تجارب شخصی، نه تنها از بازماندگان گذشتگان بلکه از جوامع و زندگی های معاصر هستند. این قدردانی هم چون یک نیروی مثبت برای نگه داری میراث طبیعی و فرهنگی رو به افزایش است.

جهانگردان می توانند مشخصه های اقتصادی میراث را در بر می گیرند و آن ها را از طریق هزینه گذاری، تربیت جوامع و سیاست های مفید برای حفظ میراث آماده کنند زمانی که مدیریت با موفقیت انجام شود، آنها یک بخش مهم از جوامع اقتصادی و ملت ها هستند و می توانند عامل مهمی در پیشرفت محسوب می شوند.

جهانگردی به طور فزاینده ای در ارتباط با سیاست، اقتصاد، جامعه، فرهنگ، تحصیل، فیزیک، زیستی و ابعاد زیباشناسی و بوم شناسی یک پدیده ی پیچیده شده است. دسترسی به مزایای عملکرد داخلی، بسیاری از فرصت ها و مطالبات را بین احتمالات بالقوه و جنبه هایی از ملاقات کنندگان، میزبانان یا جوامع محلی نشان می دهد.

میراث فرهنگی و طبیعی، تنوعات و فرهنگ های زندگی از مهم ترین جنبه های توریستی هستند. مدیریت بیش از حد یا ضعیف توریستی و جهانگردی مرتبط با پیشرفت می تواند ماهیت طبیعی، مشخصه های مهم و کامل را مورد تهدید قرار دهند. وضعیت های بوم شناسی، فرهنگی و نوع زندگی جوامع میزبان ممکن است باعث از بین رفتن تجارب ملاقات کنندگان مکانها شود. جهانگردان باید مزایایی را برای جوامع میزبان به همراه داشته باشند و یک روش مهم

و انگیزه هایی را برای نگهداری و محافظت از میراث و اعمال فرهنگی شان فراهم کنند. مشارکت و همکاری نمایندگان جوامع بومی و محلی، نخبه‌بانان، متصدیان توریستی، صاحبان اموال، سیاستمداران، ایجاد کنندگان طرح های اصلاحی ملی و مدیران مکان ها برای نائل شدن به یک صنعت پشتیبانی توریستی و هم چنین پیشرفت در روش های نگهداری منابع میراثی برای نسل های آینده، ضروری است. Icomos انجمن بین المللی مکان ها و بناهای تاریخی، دیگر سازمان های بین المللی و صنعت توریستی به این حقوق اختصاص دارند.

- اهداف

- آسان کردن و تقویت نمودن راه ارتباط با کسانی که با محافظت میراث فرهنگی در ارتباطند و ایجاد مدیریت برای مشخص نمودن میراث موجود در دسترس برای جوامع میزبان و ملاقات کنندگان.

- فراهم نمودن و تقویت صنعت توریستی برای حفظ و کنترل جهانگرد با روش های قابل قبول و افزایش میراث و فرهنگ زندگی جوامع میزبان.

- فراهم نمودن و ایجاد یک گفتگو بین صاحبان نگهداری و صنعت توریستی درباره‌ی اهمیت و ماهیت حساس مکان های میراثی، مجموعه ها و فرهنگ های زندگی و نیاز برای حفظ آن ها برای آیندگان.

- تشویق کسانی که طرحها و سیاست هایی برای توسعه ی جزئیات، ارزیابی اهداف و استراتژی های مربوط به نمایان کردن و تفسیر مکان های تاریخی و فعالیت های فرهنگی، در زمینه ی حفظ و نگهداریشان ایجاد می کنند.

- به علاوه:

- قرارداد اقدامات وسیع تر را توسط Icomos و دیگر جوامع بین المللی و صنعت توریستی را در رابطه با نگه داری مکان های میراثی به طور کامل و حفظ آن ها حمایت می کند.

- قرار داد کسانی را که با این برخوردها و مکان ها در ارتباط هستند و هم چنین مسئولیت ها و اختیاراتشان را برای نائل شدن به اهدافشان تشویق می کند.

- قرارداد تنظیمات کنترلی جزئیات را توسط بخش های سهیم تشویق می کند؛ اصول قابل اجرایی را برای محیط های خاص یا نیازهایی را برای سازمان های خاص فراهم می کند.

اصول منشور

اصل یک: از آن جایی که توریست های داخلی و بین المللی مهم ترین عامل در تبادلات فرهنگی اند حفاظت و نگهداری باید یک مسئولیت و مدیریت خوب را برای اعضای جوامع میزبان و ملاقات کنندگان برای به دست آوردن تجارب و درک میراث جوامع و فرهنگ آن ها در درجه ی اول ایجاد کند.

۱-۱: میراث فرهنگی و طبیعی یک منبع مهم عادی و معنوی هستند که یک تفسیر از بهبودهای تاریخی را فراهم می آورد چنین یک نقش مهم در زندگی نوین دارد و باید به صورت فیزیکی درآید و به طور هوشمند و مفید برای عموم افراد در دسترس باشد. برنامه هایی برای حفظ و نگهداری نشان های فیزیکی، جنبه های نامحسوس، عبارات فرهنگی معاصر و زمینه های وسیع برای درک و قدردانی از میراث مهم توسط جوامع میزبان، و ملاقات کنندگان در یک حالت قابل قبول و منطقی باید فراهم شود.

۱-۲: جنبه های فردی میراث فرهنگی و طبیعی. سطوح متفاوتی در مشخصاتی چون ارزش های جهانی، اهمیت های ملی، ناحیه ای و منطقه ای دارند. تفسیر برنامه ها باید این مشخصه ها را در یک حالت مربوطه و قابل دسترسی برای جوامع میزبان و ملاقات کنندگان با قدردانی، حالات معاصر تحصیلات، رسانه ها، تکنولوژی و توضیحات فردی از تاریخ، محیط و اطلاعات فرهنگی نشان دهد.

۱-۳: تفسیرات و نمادهای برنامه ای باید سطح زیادی از آگاهی های عمومی را فراهم و ایجاد کند و الزامات را برای بازمانده های میراث فرهنگی و طبیعی حمایت کند.

۴-۱: تفسیر گزینه ها باید مشخصاتی از مکان میراث ها، سنت ها و اعمال فرهنگی از تجارب گذشتگان و اختلافات امروزی مناطق و جوامع میزبان که شامل اقلیت های فرهنگی و گروه های زبانی هستند را نشان دهد. ملاقات کنندگان باید از ارزش های متفاوت فرهنگی که ممکن است به یک منبع خاص میراثی نسبت داده شوند، آگاه باشند.

اصل دوم: ارتباط بین مکان های میراثی و جهانگردی یک رابطه ی پویا بوده و ممکن دست ارزش های متناقضی را در بر گیرد و باید در یک حالت قابل قبول برای نسل امروز و آینده کنترل شود.

۱-۲: مکان های مهم میراثی یک ارزش طبیعی برای همه ی مردم به عنوان یک پایه ی مهم برای اختلافات فرهنگی و اصلاحات اجتماعی دارند. حفظ و نگهداری طولانی مدت فرهنگ های زندگی، مکان های میراثی، مجموعه ها، بوم شناسی و زمینه ی محیطی آن ها باید یک عامل مهم در اجتماع، اقتصاد، سیاست، قانون، فرهنگ و سیاست های توسعه یافته ی توریستی باشد.

۲-۲: ارتباط بین منابع یا ارزش های میراثی و جهانگردی یک رابطه ی پویا و در حال تغییر می باشد و فرصت ها و مطالباتی هم چون برخوردهای بالقوه ایجاد می کند. پروژه های توریستی، فعالیت ها و توسعه ها باید علاوه بر این که به نیازها و جوامع ملاقات کنندگان پاسخ می دهند نتایج مثبت و اثرات مغایر جزئی را برای میراث و نوع زندگی جوامع میزبان به دست آورند.

۳-۲: حفاظت، تفسیر و برنامه های پیشرفته توریستی باید بر پایه ی درک خاص باشد اما اغلب پیچیده و مغایر با مشخصه ی میراثی از مکان های خاص است. ادامه ی تحقیقات و مشاهدات برای درک و قدردانی بیشتر از این مشخصات مهم است.

۴-۲: حفظ قانونی بناها و مجموعه های موروثی مهم اند. حفاظت از مشخصه های فرهنگی در موارد فیزیکی برای جمع آوری یادبودها و سنت های آشکار که از گذشته به یاد مانده اند، ضروری است. برنامه ها باید امتیاز قانونی مکان ها و تجارب فرهنگی را برای بالا بردن درک و قدردانی از آن میراث فرهنگی نشان داده و تفسیر کند.

۵-۲: اصلاحات توریستی و پروژه های زیرسازی باشد زیباشناسی، ابعاد اجتماعی فرهنگی، مناظر طبیعی و فرهنگی، تنوعات زیستی و زمینه های وسیع دیداری از مکان های موروثی محاسبه کنند. این مزیت باید برای استفاده از موارد و محاسبه ی انواع معماری ناحیه و سنت های بومی داده شود.

۶-۲: قبل از حفظ و اصلاح مکان های میراثی برای افزایش توریست، طرح های مدیریتی باید ارزش های طبیعی و فرهنگی منابع را ارزیابی کند. سپس آن ها باید محدودیت های مناسبی را از تغییرات در رابطه با اثرات ملاقات کنندگان بر روی مشخصه های فیزیکی، زیباشناسی و تنوعات زیستی آن ها، (امکان ها) دسترسی ناحیه ای و سیستم های حمل و

نقلی، اجتماع، اقتصاد و فرهنگ به منظور بهبود در جامعه ی میزبان ایجاد کند اگر این سطح مناسب از تغییرات قابل قبول نبود اهداف اصلاحی باید مورد توصیف قرار گیرد.

۲-۷: هم چنین برنامه های ارزیابی برای دسترسی به اثرات پیش رو از فعالیت های توریستی و اصلاحات روی مکان های خاص یا جامعه در دست اقدام است.

اصل سه: محافظت و برنامه های جهان گردی برای مکان های میراثی باید این اطمینان را بدهد که تجارب ملاقات کنندگان رو به افزایش، راضی کننده و لذت بخش می باشد.

۳-۱: محافظت و برنامه های توریستی باید اطلاعات با کیفیتی برای درک ملاقات کنندگان فراهم آورد که باعث بالا رفتن سرگرمی می شود(نباید با مشخصه های مهم یا خصوصیات زیباشناسی اثر مغایرتی داشته باشد).

اصل چهار: جوامع میزبان و افراد بومی باید در طرح هایی برای حفاظت و جهانگردی سهیم شوند.

۴-۱: حقوق و سهم جوامع میزبان در سطح ناحیه ای و منطقه ای: صاحبان اموال و افراد مربوط به آن منطقه که حقوق و مسئولیت های سنتی را در سرزمین و بخش های مهمشان اجرا می کنند باید مورد احترام قرار گیرند. آن ها باید در ایجاد اهداف، استراتژی ها، سیاست ها و قراردادهایی برای مشخص سازی، حفاظت، مدیریت، نمایان سازی و تفسیر منابع میراثی شان، اعمال فرهنگی و عبارات معاصر فرهنگی در زمینه ی توریستی مشارکت داشته باشند.

۴-۲: در حالی که میراث هر ناحیه یا «منطقه ی خاص» ممکن است جهانی شود نیاز یا خواسته های برخی جوامع یا مردم بومی برای محدود کردن یا کنترل ابعاد فیزیکی، معنوی یا هوشمند و مشخص کردن اعمال فرهنگی، دانسته ها، عقاید، فعالیت ها، صنایع مصنوعی یا دیگر مکان ها قابل احترام می باشد.

اصل پنج: فعالیت های توریستی و محافظتی باید برای جامعه ی میزبان سودمند باشد.

۵-۱: سیاستمداران باید ارزیابی هایی برای توزیع عادلانه ی مزایای توریستی در میان کشورها و مناطق ایجاد کنند و سطح توسعه ی اقتصادی، اجتماعی را در جاهایی که لازم است برای از بین بردن فقر، بهبود بخشند.

۵-۲: مدیریت حفاظت و فعالیت های توریستی باید با یک اقتصاد عادلانه، مزایای فرهنگی و اجتماعی را برای مردان و زنان جامعه ی میزبان در تمام سطوح، از طریق تحصیل، آموزش و ایجاد فرصت های شغلی تمام وقت فراهم کنند.

۵-۳: بخش خاصی از این فعالیت ها به طور عمده از برنامه های توریستی در مکان های موروثی ناشی می شود و باید به محافظت، نگه داری و نمایان سازی این مکان ها هم در زمینه های فرهنگی و هم در زمینه های طبیعی اختصاص داده شوند و تا جایی که امکان دارد باید ملاقات کنندگان این درآمدها را به این امور اختصاص دهند.

۵-۴: برنامه های توریستی باید آموزش ها، اشتغالات و تفاسیر مکان ها را از جوامع میزبان برای بالا بردن مهارت مردم ناحیه در نمایان سازی ارزش های فرهنگی شان ایجاد کند.

۵-۵: تفاسیر میراث و برنامه های آموزشی در میان مردم جامعه ی میزبان باید مکان های تفسیر کننده ای را در ناحیه ایجاد کنند. برنامه ها باید دانسته ها را حفظ کنند و به میراثشان احترام بگذارند، مردم ناحیه را برای سهمیم شدن در مراقبت و محافظت از آن ها تشویق کنند.

۵-۶: مدیریت حفاظت و برنامه های توریستی باید فرصت آموزشی و تحصیلی را برای سیاست مداران، طراحان، محققان، معماران، مفسران، محافظات و متصدیان توریستی فراهم آورند. سهامداران باید در درک و کمک به درک مسائل و فرصت ها و مشکلات ایجاد شده توسط همکارانشان سهمیم باشند.

اصل شش: برنامه های حفاظت توریستی باید مشخصه های میراث فرهنگی و طبیعی را حفظ کند و بالا ببرد.

۶-۱: برنامه های حفاظت توریستی باید توقعات واقع گرایانه ای را ایجاد کنند و ملاقات کنندگان را از مشخصه های مهم میراث مکان ها و جوامع میزبان آگاه کنند و آن ها را برای یک رفتار قابل قبول تشویق کنند.

۶-۲: مکان ها و مجموعه های مهم میراث باید در روش های قانونی حفظ و نگهداری شوند و تجارب ملاقات کنندگان را با به حداقل رساندن افت و خیزهای وارد شده و اجتناب از تعداد بیش از حد ملاقات کنندگان در هر زمانی افزایش دهند.

۶-۳: برنامه های حفاظتی توریستی باید یک توزیع وسیعی از مزایا فراهم آورند و فشار را روی بیشتر مکان های عمومی از طریق تشویق ملاقات کنندگان برای درک بیشتر میراث فرهنگی و طبیعی منابع و ناحیه ها متمرکز کنند.

۶-۴: حفاظت، توزیع و فروش محصولات ناحیه ای و دیگر محصولات باید یک برگشت اقتصادی اجتماعی قابل قبولی را برای جامعه میزبان فراهم آورد در حالی که این اطمینان داده می شود که مشخصه های فرهنگیشان از بین نمی روند.